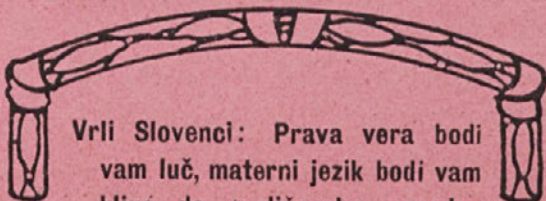

LETO XI.

ZVEZEK 6.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1911

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 6. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk.		Hoče pri Mariboru	92
Berilo	81	Mozirje	92
Sprehodi po prirodi	82	Marenberg	92
Zabava:		Jarenina	93
Maža za kugo. (Dalje.)	84	Sv. Križ tik Slatine	93
Kletev na šnops	88	Sv. Jurij v Slov. gor.	93
Kes	88	Sv. Rupert v Slov. gor.	95
Razgled po svetu.	89	Govorniške vaje:	
Dekliški vrtec:		Veliki pomen društvenoga življenja	95
Dobra gospodinja	89	Drobtinice:	
Začetek spomladi — treznost	89	Petdesetletnica združene Italije	96
Pogovor med delom	90	Oves zdravilo proti pljučnici	96
Društveni glasnik:		Kako ravnati z razpokanimi rokami?	96
Iz Čemšenika na Kranjskem	92	Poštni predalček.	96
Studence	92	Nove knjige.	96
Sv. Peter pri Mariboru	92		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva
II. sušca 1911.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Cenjenim naročnikom!

Minula sta že dva meseca l. 1911, in vendar je še mnogo naročnikov na dolgu naročnino za l. 1910. Naše upravništvo mora vsak mesec nasproti plačevati velike svote za tiskovne stroške. Ako pa hoče upravništvo to dolžnost natančno izpolnjevati, morajo seveda tudi naročniki storiti svojo dolžnost in list pravočasno plačati. Zato danes prosimo in opozarjamo vse tiste naročnike, ki še lista niso plačali do konca leta 1910, da nam pošljejo dolžno naročnino najpozneje in zanesljivo do 1. aprila, ker drugače se jim bode list od 1. aprila naprej brezpogojno ustavil.

Tisti naročniki, ki so še list na dolgu za leto 1910, imajo na ovitku današnje številke velik rdeč križ, da tako spoznajo svojo dolžnost.

Upravništvo.

== NAŠ DOM ==

Štev. 6.

V Mariboru, 15. marca 1911.

XI. letnik.

Pouk.

Berilo.

V 3. zvezku letošnjega „Našega Doma“ sem bral na platnicah sledeče: „Pred nedavnim časom je dobil naš urednik pismo od nekega dekleta, ki piše: Ne bom več naročena na „Naš Dom“, ker grem med tuje ljudi služiti.“ Po pravici je urednik temu dostavil: Sirota, ravno zdaj bi ga potrebovala najbolj!

Kaj sem si pa jaz pri tem mislil, naj povem tukaj-le.

Naši ljudje brez dvoma veliko berejo, morebiti desetkrat več, kakor so svoje čase, ko ni nihče navajal ljudstva, da bi bralo, razun duhovnik. Čitalnice in bralna društva so bila le za talnice in bralna društva so bila le za gospode. Danes pa bere ljudstvo politične časnike in strokovne liste, knjižne leposlovne vsebine in gospodarske, reči posvetnega značaja prav tako, kakor nabožne. Če bi bila izobrazba in blagor naroda odvisna samo od knjig in časopisov, bi bili danes gotovo med najsrečnejšimi narodi na svetu. Ampak nekaj drugega je tu veliko bolj važno: Kako se bere? In v tem oziru gotovo ne pretiravamo, če pravimo, da za dobro polovico naših ljudi v tem oziru velja — če je dovoljeno tako reči — da gre branje v eno oko notri, skozi drugo pa voni. In tista revica, ki je pisala, da „Naš Dom“ vrne, ker gre na tuje služiti, spada gotovo med te vrste brave. Kdor namreč „Našega Doma“ ne bere samo z očmi, ampak tudi z dušo, ga bo v tujini še rajši bral, kakor doma.

Napaka tiči torej v tem, da veliko naših ljudi ne zna prav brati. Slovenci imamo primeroma veliko leposlovnih knjig, in sicer takih, ki se pečajo s kmečkim življenjem in trpljenjem, opisujejo slovensko zemljo, pišejo o davnih časih, ko smo se bori-

li zoper Turka in se potegovali za staro pravdo. Če bi naše ljudstvo bralo te knjige tako, kakor bi se morale brati, bi bilo gotovo v njem veliko več kmečkega ponosa in ljubezni do domače zemlje, kakor je je v resnici. Toda mnogi grede s popolnoma zaprtimi očmi mimo vseh tistih strani v naših povestih, kjer opisuje pisatelj lepoto narave, bogatega žitnega polja, lične kmečke hiše, zelenega pašnika na planini, žuborečega potoka, neutrudno se vrtečega mlinskega kolesa, petja nedolžne ptice in vonja, ki puhti iz travnikov in iz svežega sena ob košnji. Mar je večini naših bralcev in bralk za to! Zanimajo se edino-le za to, kako sta se Jože in Mica rada imela, kako se pri plotu skrivaj razgovarjala, kako je oče rentočil, mati jokala, teta Spela pa dajala ljubimcema potuho, kako se je končno vendar-le vse srečno izteklo in kako sta fant in dekle stopila k oltarju, potem pa priredila veselo svatovščino, na kateri so svatje tri dni in noči rajali in bili židane volje. Da bi pa kdo sledil v duhu pisatelju, kadar opisuje našo lepo naravo, to od sto komaj enemu pade v glavo.

S kako majhnim pridom berejo naši ljudje zgodovinske povesti! Vsak mara le za ljubezensko zgodbo, ki je v take povesti po navadi vpletena; boji našega kmeta za domačo zemljo, kako se je trdno oklepal svojih navad, kako branil svoje posebnosti, to veliko naših bralcev kaj malo gane. Zato pa je tudi razumljivo, da veliko našega ljudstva dandanes, Bogu bodi na glas poženo, črti lastno zemljo, ni z njo zadovoljno, ne visi na njej, ampak se čedalje bolj seli v tujino, tako, da številke letošnjega ljudskega štetja kažejo, da se število Slovencev manjša, da jih vleče v svoje žrelo tista, re-

cimo kar naravnost, prokleta Amerika, da se polnijo z našimi sinovi in hčerami nemška velika mesta, kmečki stan pa umira na pomankanju pridnih delavskih sil. To bi bilo kljub nepovoljnim socialnim razmeram, ki danes vladajo, nemogoče, če bi se bili naši ljudje iz naših knjig nasrkali vsaj nekaj ljubezni do domače grude, do svojih pradedov in do svojih običajev.

Tudi časopisov ne znajo mnogi naši ljudje brati. Všeč jim je samo drobiž, novice, političnih in gospodarskih člankov se le s težavo lotijo. Neumno in umazano časopisje se zato vedno bolj razširja. Če kak list zabavlja zoper duhovnika, opravlja bližnjika, opisuje na široko škandale, prinaša čenče, razklada umazane reči, da ščegeta izprijene čute, to mnogim veliko bolj ugaja, kakor resne stvari. Kakšno prav zabeljeno notico, ki namigava na to in ono, bodo ljudje raznašali od gostilne do gostilne, brali poskrijvnih kotih in se zanjo trgali, kakšen važen političen dogodek pa jih bo pustil popolnoma hladne, kvečjemu jim je mar, če ta ali oni poslanec vloži kakšno interpelacijo, ki se tiče kakšne naprave v domačem kraju, ki je za splošnost majhnega pomena.

To zlo kolikor mogoče odpraviti, se proti njemu braniti in ljudstvo privaditi branju, ki mu bo kaj koristilo, to je tudi naloga zlasti naše mladine. Mladeniška društva in Orli naj bodo tudi šole pravega branja. V to svrhu je treba, da začno mladeniči v naših društvih pod vodstvom duhovnikov skupno brati, da jih voditelj na lepa in pomembna mesta opozarja: na opisovanje narave, na čustva, ki jih opisuje pisatelj pri svojih junakih, na to, kakšen je njihov značaj, na zgodovinsko važna mesta, na tiste strani, ki se pečajo z narodnim življenjem, z vstrajnostjo, s katero se je nekdanj oklepal svoje grude, svojega jezika, svojih šeg in svojega kmečkega dela. Potem je treba, da voditelj navaja fante, da se najlepših mest v knjigi, ki se tičejo omenjenih reči, na pamet naučijo ali jih znajo vsaj pri-

bližno ponoviti; k temu se mora pridružiti deklamacija pesmi. Prav tako se morajo pa tudi časopisi skupno brati in razlagati.

Veliko knjig se razpošilja zadnje čase na mejo. Koroška slovenska mladina se n. pr. v zadnjih časih zelo preskrbuje z dobrim berilom. Toda vse to utegne ostati brez pravega in zadostnega sadu, ako se obenem izobraževalna in mladeniška društva ne lotijo tega, da bodo svoje člane sistematično učila brati in brano stvarino prebavljati. Potem bo knjiga postala res zelo važen činitelj v probuji našega ljudstva, sicer pa — če to delo zanemarimo — bo ostalo pri starem: ljudje bodo čitali edino-le za zabavo, v srce pa jim berilo ne bo pognalo korenin.

Torej: učimo ljudi šele prav brati, v prvi vrsti pa jim odprimo oči in dušo za to, kar je zlasti potrebno, da se iz naših dobrih knjig navzamejo: ljubezni, uđanosti in zvestobe do domače zemlje, do slovenske zemlje, do zemlje, ki čaka naših rok, našega znoja, naše volje, da jo obdelujemo, negujemo in obogatujemo dalje!

Sprehodi po prirodi.

7.

Bil sem na polju. In zlatorumena pšenica je dozorevala. Po vseh njivah je cvrčalo in pelo. In vriskala je tudi moja duša. Solnčece me je peklo, pa mu nisem zameril. In težki polni klasovi so se razveselili, kadarkoli so jih prišle obiskat božajoče sapice. In mojemu očetu so žarele oči: „Zahvaljen Gospod, ne bomo stradali. Da bi le ne bilo kake nezgode!“ — In jaz sem rekel tibo pri sebi: „Večni stvarnik, blagoslovi delo in trud in odvrzi nesrečoter podeli vse dobro mojemu očetu in vsem, ki delajo!“

Ko sem se vračal, sem videl moža, ki je imel nered v glavi in nestanovitnost v nogah. In gledali so ga grmovi in se čudili, da se jim zdaj približa, kakor gnan od ljubezni, zdaj zopet ogne v nasprotno stran. In meni

se je zdelo, da mu pešajo moči. In sem mu hotel pomagati.

„Pusti me, če ne, te zdrobim, za-
čutil boš mojo moč!“ In je šel naprej.
In jaz sem hitel proti rodnemu domu.
In sem začul, da se smejejo mlade ža-
bice v sosednji mlaki. In sem pogledal
nazaj . . . In doma sem zaklical bratu:
„Pojdiva oba: mož je padel in se ne
more dvigniti!“

8.

Šel sem na pašnik, da bi pazil na
bogastvo naše hiše. Sicer je že pasel
brat Tine in najmlajša sestra Anica,
toda oče so rekli: „Pojdi še ti, zdaj
imaš čas, in pazi!“ In jaz sem šel. In
razveselila sta se brat in sestra; veli-
ko nas je, toda radi se imamo. Kravi-
ce se niso zmenile, pač pa je gledal
teliček in rekel: „Kdo spet prihaja?!“
— In sem šel k teličku in ni se bal
ter me je počakal. In jaz mu rečem:
„Teliček, zakaj me gledaš?“ — „Ker
si človek!“ — „Ali mi zavidaš, teli-
ček?“ — Ne zavidam, zakaj vsaka
stvar naj bo tam in to, kar je hotel
Stvarnik.“ — „Kaj bi storil ti, teliček,
če bi bil človek?“ — „Vsak dan bi si
rekel: Nisem vstvarjen za to-le zemljo
in človeka, za kaj višjega sem vstvar-
jen!“

„Teliček, ali si zadovoljen, da imaš
živalsko dušo, in da si vstvarjen za
zemljo in človeka?“

„Zakaj ne bi bil zadovoljen, ako je
tako Stvarniku všeč? Gospod je hotel,
da boji razlika v stvarih. Zato pa se
čudim, da so ljudje, ki niso zadovoljni
s človeško dušo, in bi imeli rajši —
živalsko . . .“ — „Peter, Peter, kaj ti
je teliček povedal?“ vprašata Tine in
Anica. In jaz sem jima hotel vse od-
kriti. Še preden pa sem končal, reče
mala sestra:

„E, Peter, kdo bi pa potem živino
pasel?“ — Meni pa se je pri srcu milo
in inako storilo. In sem vzdihnil v du-
ši: Gospod, prosim te za očeta in ma-
ter, za brate in sestre! In priporočam
ti vse mladeniče in device: daj nam
milost, čisto in zdržno živeti! In pro-
sim te za vse ljudi: Za kaj višjega
smo vstvarjeni!“

Storilo se mi je inako in grenko:
„Usmili se, večni Stvarnik, vseli, ki
še hodijo po blodnih potih!“

„Gospod, čemu bi nam bila razum-
na duša, čemu hrepeneče srce, ako
bi se naše življenje končalo za vselej
— na zemlji!“

* * *

In zvečer sem gledal svetle zve-
zde. Nebo je bilo jasno in globoko in
skrivnostno. In prijazne lučke so tre-
petale. In nisem hotel iti spat. „Zve-
zdice mile, gledal bi vas naprej in na-
prej! Stokrat pozdravljene, zvezdice
krasne! Zvezde pa so pele veličastno
pesem božji Modrosti.“

„Celo večnost bi vas gledal, sestre
drage, celo večnost poslušal! O, da bi
ne bilo treba spati . . .!“

„Pojdi počivat,“ rekle so zvezde,
„pojdi, Peter! Potrpi: še toliko in toli-
ko let, in gledal boš Tistega, ki je nas
razpostavil po neizmernih prostorih!“

Šel sem počivat in srce se mi je
smejalo:

„Za kaj višjega smo ustvarjeni.
Za tebe, Neskončni! Kdaj te bom za-
gledal, moj Bog, v brezmejni lepoti in
slavi!“

* * *

Bila je nedelja. In proti večer-
u sem šel zopet v prijazno prirodo.
In vse me je pozdravljalo in vsaka
stvar mi je govorila. In smehljalo se
je modro-jasno nebo nad mano, zeleni
travniki se kramljali in cvetlice so pe-
le pesem nežne ljubečnosti. In sem šel
v gozd ter gledal vitke smreke in ko-
šate bukve. Vse je kipel proti nebu
in gledalo sonce, ki se je že nagiba-
lo. Solnčni žarki so postali rumeni in
nepopisno milobni in kakor otožni:
prej so bili beli in kakor otroci raz-
posajeno veseli. —

Vso prirodo je prevzemalo koprne-
nje. Tudi moje srce je zahrepenelo, in
sem pozdravljajal smreke, kipeče proti
nebu, proti solncu.

In sem se vrnil nazaj.

Solnce se je nagibalo bolj in bolj:
lahko sem gledal v žarečo kroglo. Ko
pa sem korakal nazaj proti domu, sem
zagledal deklico: poslednji solnčni

žarki so jo obstopili in odeli njeno lice. In rekli so mi solnčni žarki: „Želi ji, kar si sama želi!“ — In jaz sem jo vprašal od daleč: „Božja stvar, kaj si želiš?“

„Da bi bila čista in sveta! Da bi mogla gledati večno Solnce!“ — In tisti trenotek so začeli solnčni žarki jemati slovo: žareča krogla se je potopila — in izginila. Jaz pa sem šel mimo deklice in moje srce je reklo:

„Gospod, moj Stvarnik: tvoja naj bo ta stvar, samo tvoja! In jaz samo tvoj! In naj ljubi tebe, neustvarjeno Solnce! In ako hočeš, da ostane devica, Gospod, naj ostane vedno čista: nihče naj je ne oskruni! — Ako pa jo

kličeš v zakon, nakloni ji drugo srce! In daj obema čisto in sveto ljubezen in ljubezen do doma in dece! Mine 50, 60 let, in oba bosta pri tebi! In pred tvojim obličjem bomo kakor angeli. In te bomo gledali, večno Solnce. Po tebi koprnim, moj Bog; vse mi kliče, naj te ljubim! In vsa priroda koprni in se veseli tvojega prihoda. In glej, moj Bog, jaz sem tvoja stvar in ljubim vse, kar si ti ustvaril!“

Zašlo je solnce, toda vse stvari so zapele sladko pesem in klicale:

„Pojmo vedno novo pesem Gospodu, pesem otroške ljubezni!“

Peter Trobenta.

Zabava.

Maža za kugo.

Povest iz Florence iz šestnajstega stoletja. — Poslovenil J. R.

(Dalje.)

Peto poglavje.

Mošeh Kosrim.

V najbolj odročnem delu mesta Florence je stanoval Mošeh Kosrim. Kosrim in njegova hiša sta si bila popolnoma podobna: oba stara, temna, skrivnostna. Kosrim je bil star okoli 70 let. Siva brada mu je segala na prsi, rdeče obrebljene oči so se komaj videle globoko pod čelom in njegovo, že skoraj golo glavo je krasilo le še nekaj kodrov.

Kosrim je bil zdravnik. Judje so si namreč izbirali tedaj kaj radi ta poklic. Mošeh ni bil nespreten zdravnik, bil pa je, kakor vsi Judje — pohlepen po denarju. Ni šel k ubožnim, če mu niso plačali vsakega koraka, nikdar ni stopil zastoj — bil je posebljeno nasprotje Perettijevo. Tudi Kosrima so radi klicali k bolnikom, posebno Judje so ga čislali, katerih je bilo takrat dovolj v Florenci.

Mošeh si je domišljeval, da je najboljši zdravnik v celi Florenci. Zato je sovražil vse druge zdravnike, najbolj pa Perettija.

Nekoč so namreč poklicali Kosrima k nekemu bogatemu trgovcu s svito. Bil je to neki mohamedanec, doma iz Male Azije. Imel je edinega sina, ki mu je zbolel na smrt. Vse svoje nade je stavil na Kosrima. Ta res pride in zdravi od začetka z uspehom. Že so mislili bolnikovi stariši, da je vsa nevarnost pri kraju, kar se ponovi bolezen z vso silo, tako, da je bil bolnik zopet v smrtni nevarnosti. Kosrimova zdravila niso pomagala nič več. Bolezen ni hotela nehati, tako, da je slednjic Kosrim izjavil sam, da ne more pomagati. Bogati trgovec je bil čisto obupan, ko je izvedel, da izgubi sina-edince, katerega je ljubil bolj ko samega sebe.

Nekega dne je prišel k njemu njegov prijatelj, ki je bil tudi trgovec in rojen v Florenci. Bogati mohamedan mu je potožil svojo bol. „Pojdite k drugemu zdravniku,“ mu je svetoval prijatelj.

„Jaz ne vem za nobenega boljšega, ko za Kosrima.“

„Pošljite po Perettija. To je najboljši zdravnik v Florenci.“

Bogati mohamedanec je storil to. Peretti je prišel in videl, da je bilo stanje bolnikovo zelo nevarno, a še ne brez upanja. In res se je posrečilo

njegovemu naporu; rešiti dečka. Ko je Kosrim to zvedel, je začel hudo sovražiti Perettija. Tega pa je obdaroval bogati mohamedanec prav po knežje, in od tedaj je bil Peretti njegov najboljši prijatelj in hišni zdravnik.

Na tak način je prišlo, da je Kosrim tako sovražil zdravnika Perettija. Uvidel je, da ga Peretti nadkriljuje v znanosti in da zato nima sam tistega ugleda, o katerem je prej sanjal.

Mošeh Kosrim je bil ravno v svojem kemičnem laboratoriju, ko je potrkala njegova hišna oskrbnica na vrata in mu naznanila, da ga čakata dva mlada gospoda v predsobi.

Starec si mrmra nekaj pred se in gre iz skrivnostne delavnice, kamor ni smel nihče stopiti, razven stare služkinje.

V predsobi zagleda Karola Ferronija in njegovega prijatelja, od katerih pa ni poznal nobenega. A ker vidi na njuni obliki, da morata biti dva imenitna gospoda, ne vpraša za ime, ampak samo, s čim jima sme postreči.

„Kosrim,“ pravi Pavel, „Vi slovite po vsej Florenci kot posebno izvrsten zdravnik.“

Mošeh se pri teh besedah prikloni in se zadovoljno namuzne.

Pavel pa nadaljuje:

„Midva sva prišla k Vam v posebno važno zadevi. Nisva bolana, ampak prihajava kot prijatelja, ki potrebujeva Vaše pomoči in neke posebne stvari.“

Kosrim vleče poželjivo te besede na ušesa in povabi prišleca v svoje stanovanje, kjer bodo lažje razpravljali o tem.

Ko pridejo tje, se vsedeta Pavel in Karol na ponujana stola, Kosrim pa se vstopi pred njiju in čaka, kaj mu bodeta povedala.

„Vi nama morate pripraviti mažo za kugo,“ mu pove Pavel brez vsakega uvoda. „Zahtevajte za njo, kar hočete.“

Starec se dela prestrašenega in zavpije:

„Mažo za kugo? To ni mogoče, gospoda moja!“

„Ni mogoče? Vam to ni mogoče. Kosrim,“ pravi zdaj Ferroni. „Kaj pa je to posebnega, ako izpolnite najino željo. Pomislite, da Vas midva dobro plačava za to.“

„Pa vesta tudi, kako strašno moč ima ta maža?“ vpraša Kosrim.

„Ravno zato jo hočeva imeti,“ odvrne Ferroni.

„Jaz je ne morem dati in je tudi ne dam; Kosrim noče...“

„Ne bodite smešni, Kosrim,“ mu seže v besedo Pavel, in vzame iz svi-lene denarnice 10 zlatov. Tu imate plačilo za Vaš trud. Zdaj pa hitro na delo, Kosrim, midva bova do tedaj tu počakala.“

Kosrim ogleduje nekaj časa rumeno zlato. Toda čeravno ga silno mič-blesteči se denar, vendar še noče pri-praviti nevarne maže.

Pavel in Karol uvidita, da na ta način ne moreta priti do zaželjenega smotra. Mislila sta prej, da bo šlo to veliko lažje. Zdaj si naskrivoma namigneta in takoj spregovori Karol:

„Ali potem dobiva mažo, če Vam povem, zakaj potrebujeva?“

„To bomo šele videli,“ mu odgovori Kosrim že nekoliko bolj prijazno.

„Midva jo potrebujeva za tistega, katerega tudi Vi sovražite iz dna duše,“ nadaljuje Pavel.

Kosrim ga pogleda neverjetno.

„Poznate tistega, ki ga jaz tako sovražim?“ vpraša previdno.

„Peretti,“ mu odgovorita oba skoro istočasno.

Kosrim ju gleda nekaj časa pre-senečen, nato pa z vedno jasnejšim obrazom.

„Smem li vedeti, zakaj želita temu možu nesrečo?“

„Ker naju je razžalil, strašno raz-žalil,“ mu odgovori Pavel kratko in mu da tako na znanje, naj ne izprašuje več o tem. Kosrim ume to, zato samo pravi:

„Jaz vama pripravim to mažo, to-da samo pod pogojem, da se, gospoda moja, zavezeta pod častno besedo, da ne izdasta o tem nikomur ničesar.“

„Kaj pa mislite, Kosrim!“ pravi Ferroni. „Saj vendar nisva otroka!“

Vsak dan sva v vojvodovi družbi in njegova najboljša prijatelja.“

Kosrim se zopet globoko prikloni. „Kako dolgo bode te pa pripravljali mažo?“ ga vpraša Pavel.

„Tri do štiri ure,“ mu odvrne Kosrim. Dragocene snovi, iz katerih sestoji maža, se morajo prej dolgo kuhati, predno se dajo zmešati.“

„Dobro, pa prideva čez štiri ure zopet,“ ga zagotovi Pavel, „potem pa jo morava dobiti čisto gotovo.“

„Če me le ne bodo poklicali h kakemu bolniku, česar seveda še ne vem sedaj,“ se izgovarja Kosrim.

Prijatelja se poslovita od Kosrima, ki ju še spremlja do stopnic.

Ko korakata že po ulicah, naletita na črn voz, v katerega je bil vprežen osliček. Voznik kliče že od daleč: „Fozor!“ Toda prijatelja se ne ozirata na to in stojita zdaj tik pred vozom. Prestrašena odskočita nekaj korakov od voza, na katerem je ležalo truplo na kugi umrlega človeka. Hitro tečeta v najbližnjo stransko ulico in odbežita iz umazanega dela mesta.

Ko gresta mimo neke velike hiše, slišita, kako se pogovarjata dva sosedata s preplašenimi obrazi, da se je kuga zopet ponovila. Karol in Pavel se tej novice tem bolj čudita, ker sta mislila, da je kuga že ponehala.

„Mene prav nič več ne veseli, da bi šel še enkrat v to umazano gnezdo,“ pravi Karol.

„Kako pa naj dobiva mažo?“

„Pojdi ti po njo!“

„Jaz? Jaz že nikoli! Zakaj bi hodil jaz sam v nevarnost? Ti imaš iste pravice in iste dolžnosti, kakor jaz. Najboljše je, da greva zopet oba skupaj h Kosrimu.“

„Na mene je napravil grozno slab utis ta stari stiskač v svojem kaltanu.“

„Na ta utis se ne smeš ozirati! Meni tudi ne ugaja, pa v takem slučaju sta mi jud in kristjan vse eno.“

Med takim pogovorom prideta prijatelja do stolnega trga in do Cattanijeve hiše, kjer vstopi Karol s svojim spremljevalcem.

Šesto poglavje.

Ribičeva žena.

Takoj ko odideta obiskovalca od Kosrima, se odpravi ta takoj v svoj laboratorij, da bi napravil naročeno mažo. Hitre napravi ogenj v mali peči, napolni razne posode z raznovrstnimi tekočinami in trdimi snovmi ter postavi vse skupaj nad ogenj. Potem vzame neko staro knjigo, jo odpre in čita iz nje nerazumljive besede, in dela čez ogenj z rokami razna znamenja, kakor da bi zagovarjal samega zlodeja, ali pa čaral.

Nenadoma čuje od vrat tri močne udarce. Kosrim preneha in zakliče jezno:

„Kaj je?“

„Gospod, kličejo Vas takoj k bolniku.“

Kosrim nekaj nakremži obraz, zapre knjigo in pogasi ogenj.

„Kuga naj vzame tega ali ono, ki me moti ravno zdaj,“ se jezi, ko odpira zapah, s katerim vedno zapira vrata, kadar koli ima kako važno opravilo.

Zunaj ga čaka stara služkinja.

„Kaj je?“ jo vpraša robato.

„Neka ženska čaka v predsobi.“

Kosrim gre tja in ugleda tu blede, sircmašno oblečeno žensko.

„Ste me Vi klicali?“ zarenči nad njo.

„O, gospod, hitro pojdite, moj mož je hujlo bolan,“ ga prosi žena.

„Imate s čim plačati? Moj čas je dragocen.“

„Mi smo zelo ubožni,“ mu odgovori žena jokaje in stika po žepih. „Toda nekaj krajcarjev...“

„Dva dolarja — nič več in nič manj,“ se odreže mrzlo in odurno starrec.

„Če grem z Vami, sem najmanj za 20 zlatov na izgubi.“

„Jezus in Marija!“ ga prosi uboga žena. „Dva dolarja! Gospod, usmilite se...“

„Jaz imam samo nekaj krajcarjev... Vzemite vse, vse naše premoženje, pa usmilite se!“

„Za tiste krajcarje še skozi okno“

ne pogledam," odgovori surovo in ji obrne hrbet.

Zdaj zavre ubogi ženi kri.

„Proklet bodi, ti brezsrčni vrag!“ zavpije hripavo. „Črna kuga naj te zadavi... ti denarja gladni, judovski skopuh!“

Kosrim se pa ne zmeni za razdraženo žensko in gre zopet v svoj laboratorij.

„S take beraško drhaljo se sploh ne pečam,“ si zamrmra in napravi zopet ogeaj ter pari dalje svoje tekočine.

Zena zapusti hišo, pa še ne pride daleč, ko jo sreča znanka, ki jo vpraša, zakaj je tako potrta.

Ta ji pove vse o brezsrčnem Judu.

„Pa kako, da greš k temu staremu Hebrejcu,“ jo vpraša znanka. „Zakaj ne greš raje k zdravniku Perettiju?“

„Si ne upam. Ta hodi samo k bogatašem.“

„Ti ubožica, ti! Ravno on gre tudi k nam ubogim ljudem. Da tega ne veš! In ne zahteva ničesar za svoj trud, če vidi, da je bolnik ubožen.“

„Kje pa stanuje?“

„Pojdi z menoj, ti bom pa jaz pokazala,“ ji obljubi dobra znanka, jo pelje do Perettijeve hiše in se nato poslovilo od nje. Zdravnik vsprejme prijazno ubogo ženico in gre takoj ž njo, ko izve, po kaj je prišla.

Nenadoma pa obstoji ribičeva žena pred hišo — Kosrimovo.

„Saj vendar ne stanujete tukaj?“ jo vpraša Peretti začuden.

„Ne, pa imam še nekaj opraviti tukaj,“ mu odvrne žena. „Oprostite, gospod, pridem takoj zopet.“

Peretti maje molče z glavo in se čudi, kaj išče ženska pri Kosrimu, ko jo je vendar že enkrat napodil, kakor mu je pravila. Med tem izgine ženska v Kosrimovi hiši, a pride prej nazaj, ko pričakuje Peretti.

„Škoda,“ pravi, „da ga ni več doma. Šel je k bolniku, ki lahko plača. Hotela sem mu še nekaj povedati, tej revil!“

Peretti miri žensko in ji veli, naj gre hitro ž njim, ker je njen mož v nevarnosti.

In res gresta hitreje naprej. Ko zapazi Perettijeva spremljevalka staro, sključeno postavo, ki gre ravnomo njiju.

„Greste že zopet h kakemu bogatinu, Vi lakomni lopov! Prokleti Vas mora Bog zaradi Vaše trdosrčnosti!“

Kosrim je naletel na slabo, da je šel k nekemu Judu ob istem času, ko je šla ribičeva žena s Perettijem na svoj dom. Ravno nekoliko prej je šel z doma, ko ga je iskala v drugič ribičeva žena.

Kosrim se ne zmeni za ženine psovke, pač pa gleda sovražno na svojega nasprotnika Perettija.

Ta se podviza, da bi ušel mučnemu prizoru. Nabralo se je namreč že mnogo ljudi, katere je zvbilo skupaj kričanje ribičeve žene.

Ubožna hišica ribičeva ju sprejme pod svojo streho. Peretti se boji v začetku, da je ribič bolan na kugi, pa kmalu uvidi, da je neka druga, ne posebno nevarna bolezen. To zelo potolaži bolnika in njegovo mnogobrojno družino, posebno še, ko izjavi Peretti, da bo gospodar v treh ali štirih dnevih že zopet zdrav. Nato še vpraša, kakor po navadi, v kakih razmerah živi družina, in izve, kar je itak že sam videl, da je zelo ubožna. Zato stisne ribiču pri odhodu nekaj denarja v roko in obljubi, da bo skrbel za njega in njegovo družino, dokler ne dobi dela.

Ko se vrača Peretti domov, vidi prihajati nasproti dva moža, ki se mu zdita zelo znana. Čez nekaj trenutkov že stoji tik pred Ferronijem in Cattanijem. Takoj vidi, kako neprijetno jima je bilo, da sta ga srečala, ker sta gledala oba na drugo stran, kakor da bi ju tam kaj posebno zanimalo.

Peretti koraka mimo njiju, kakor da bi ju videl danes prvič. Takoj ve, da ima dva nova sovražnika v Florenci. Vendar ga to prav nič ne vznemirja. Drugače je to pri onih dveh.

„Si videl, kako predrzno naju je gledal?“ siče Pavel, ko odideta mimo Perettija.

„Ničesar nisem opazil, jaz ga nisem niti pogledal.“

„Jaz pa, čeravno sem se delal, kakor da bi ga ne opazoval. Sicer bo pa zdaj že dobil svoje zaslužen plačilo.“

Oba sta ravno na potu li Kosrimu. Ko gresta že po stopnicah, jima pride nasproti stara Veronika s poročilom, da je moral iti gospod k nekemu bolniku in da zato ni mogel izvršiti naročene reči.

„To je pa nerodno,“ pravi Pavel.

„Povejte gospodu Kosrimu,“ naroči Karol, „da prideva jutri popoldne zopet. Do tedaj pa mora biti stvar pripravljena.“

„Je že dobro, gospoda, mu bom že povedala.“

Prijatelj odideta zelo nevoljna. Hotela sta svoj kleti načrt izvršiti že prihodnjo noč, toda zdaj ga morata odložiti na poznejši čas.

Kosrim je bil med tem pri bolniku, katerega se je lotila kuga, kakor so kazala vsa znamenja. Odločil se je, da ne pojde nič več k temu bolniku; bal se je namreč, da bi se ga morda le prijela črna kuga, s katero mu je tako grozila beraška ribičeva žena.

Ko pride domov, se zapre zopet v svoj laboratorij in začne zopet od kraja pripravljati mažo, ker so ga prej vedno motili. Svoji oskrbnici naroči, da naj reče vsakemu, kdor bi ga prišel iskat, da ga ni doma.

To tudi stori zvesta oskrbnica.

Kosrima ne vidi tega dne nihče več. Ko se zmračí, mu postavi oskrbnica pred durí preprosto večerjo, potrka na vrata in takoj zopet odide, kakor ji je že prej naročil Kosrim. Na to znamenje odpre Mošeli durí in si vzame pripravljeno jed.

Počasi se zmračí, starec pa si razsvetli temno, neprijazno sobo z navadno oljnato svetilko.

Že štiri ure se pariyo v loncih nad ognjem snovi, iz katerih hoče napraviti Kosrim mažo za kugo. Zato jih zlije Mošeli vse skupaj v pločevinast

lonce, meša pridno to zmes in mrmra poleg nerazumljive besede. Ta tvarina se hitro hladi, postaja gosta in zelenkasto-rumene barve.

Hitro jo spravi Kosrim z železno žličico v malo pločevinasto škatljico, katero skrbno zapre.

Ko vse to stori, šele potem gre starec iz laboratorija in se spravi spat.

(Dalje prihodnjič.)

Kletev na šnops.

Sovrag srditi, krvoločni!
Ti v rod slovenski močni
Razstrosil si brez mej gorja,
Ta kletev tebi naj velja!

Ti vničil si nam kmete,
Ti kvariš že nam dete;
Ti mladim strl življenje,
Ti starim dal trpljenje.

Ti v bratu vbil si brata,
Ti v sinu klal si ata;
Ti strup si za družino,
Ti storiš ž nje živino.

Zato preklinja te povsod,
In vedno bo slovenski rod.
Naj Nемеc vpije hola hops!
Proklet ti bodi nemški »šnops«!

Kes.

Tu v srcu, tu v srcu me peče,
kot ogenj v njem bi gorél,
in grize takó me skeleče,
kot gada v njem bi imél.

Po dnevi mi delo nobeno
ne gre več takó izpod rok,
po noči me plašijo sanje
smiluj se, smiluj se, o Bog

Smiluj se, Sodnik me pravični,
odpusti, odpusti mi greh
v trenutkih slabosti storjeni,
in srcu spet pošlji — uteh!

Starogorski.

Razgled po svetu.

Na Francoskem je odstopilo ministertvo, kateremu je načeloval minister Briand, bilo je zelo sovražno veri, a nekaterim še vse premalo. Novo ministertvo bo najbrž še slabše. — Črna kuga v Mandžuriji že pojema. — Bojna nevarnost med Rusijo in Kitajsko je minila, ker so Kitajci ugodili ruskim zahtevam, da varujejo ruske trgovce. — Lahi pripravljajo letos velikanski dirindaj. Zbobnati hočejo v Rim brezverce celega sveta in obhajati 50 letnico združene Italije. Svečanost je naperjena za prti poglavarju katoliške cerkve, katerega bi radi spravili iz Rima. Noben pošten katoličan letos ne gre v Rim, ker z velikim številom tujcev hočejo Lahih pokazati, da je ves svet proti papežu. Izvabili bi radi v Rim našega cesarja ali vsaj cesarjeviča pa nemškega cesarja, pa nobeden ne gre. Nemški cesar je sicer luteran, a Petrovega naslednika vendar spoštuje, bolj, kakor marsikateri ničvreden katoličan. Prvi vladar, ki je prišel letos v Rim, je bil srbski kralj Peter. Pomenljivo! Kralj

Peter sedi na krvavem prestolu. Z njegovim znanjem in po njegovem podpiranju so umorili njegovega prednika, kralja Aleksandra in njega posadili na srbski prestol. Tak mož pač sodi k rimskim svečanostim, kjer se proslavlja rop. — V Budapešti so se 4. marca zaključile delegacije, v katerih so se dovolile ogromne svote denarja za vojsko in mornarico. Nič ne pomaga; v bližnji bodočnosti bomo bržkone imeli vojsko. Če bi nas sovražnik našel nepripravljene in nas premagal, bi bilo še hujše. — Dne 7. marca je zopet začel zborovati na Dunaju državni zbor. Dobimo bojda novo društveno postavo, po kateri se bodo društva nekoliko prostee gibala. — Dne 26. februarja je preteklo 50 let, kar smo v Avstriji dobili državni zbor. — Na Portugalskem so brezverci začeli preganjati škofe in duhovnike. Vlada ne pusti brati pastirskih listov. — Na Jožefovo, dne 19. marca bo v Trstu posvečen nov tržaški škof, ljubljanski kanonik dr. A. Karlin.

Dekliški vrtec.

Dobra gospodinja. Torej danes nekaj o ribah. V prvi vrsti opozarjam na dvojce: 1. Pripravljajte le ribe, o katerih ste prepričane, da so sveže, to se pravi, pred kratkim vlovljene. 2. Obsepravi, pred kratkim vlovljene. 2. Obsepravi posebno pozornost na snaženje in splavanje rib. Ozirala se bom tudi pri teh receptih osobito na ribe, ki se nahajajo pri nas; mogoče, da pozneje, če preostaja čas, pripomnim še nekaj o morskimi, osoljenih, suhih ribah. Naj bodo v sledečem označena najbolj običajna pripravljana riba: 1. Ribja juha; 2. ribji paprikaš; 3. kuhana riba; 4. pečena riba; 5. ocvrta riba; 6. ribji zrezek. — Ribjo juho pripravljaj, kakor piško v obari, ribji paprikaš pa kakor paprikaš iz mesa. Pri kuhani ribi pa pomni sledeče: Uporablaj le večje, takozvane črne ribe; kučaj jo v soljeni vodi z dodatki, kakor pri kuhanju pišč; pazi, da se ti ne razkuha,

ker jo moraš celo nepoškodovano spraviti na oval, katerega rob okinčajš peteržiljem, luninimi šnitami, če hočeš in imaš na razpolago, tudi s karfijolom. Da bi se riba ne razkuhala, svetujem, da jo zaviješ pri kuhanju v snažno ruto, vakor se dela to pri kuhanih štrukljah. Taka kuhana riba se nudi mrzla; jesih in olje morata biti na mizi na razpolago, da si vsak posamezni sam na svojem krožniku dela zmes po svojem okusu; da solnica in popernica na mizi ne smeta manjkati, se razume samo ob sebi. Prihodnjič nadaljuje — stara kuharica.

Začetek spomladi -- treznost. Solnce že prijazneje gleda na nas in s svojo gorkoto ogrevanaše vrte. Kmalu bomo lahko sejale evetlice, ki nas dekleča zelo vesele. A še bolj smo vesele, ko jih trgamo in nesemo pred tabernakelj in na oltar Marijin. — Pre-

draga dekleta! Me imamo še drug dekliški vrtec, v katerega sejemo cvetlice lepili čednosti. Lepo bi bilo, ko bi se mladenke sedaj v postnem času vzdrževale vseh alkoholnih pijač, z namenom, da bi s tem Bogu zadostovale za grehe, ki se zgodijo v predpustu s plesom in s pijančevanjem. Gotovo bi ljubi Bog z veseljem sprejel tudi to cvetlico z dekliškega vrta! Obenem bi se pripravile za vstop v družbo „abstinentov“, ko bi spoznale, da ni tako hudo, kakor si mogoče katera misli, vzdržati se alkoholnih pijač. Veliko uspeha in veselja pri dovršenem delu želi — mladenka iz vipavške fare!

Pogovor med delom. Popoldne, bilo nas je pet na njivi za vrtom, sami domači, ali kakor je moja navada, da imenujem svojega brata in sestrice: naša „banda ljudi“!

Kakšno delo smo opravljali v tem, še zimskem času na polju?

„Haelj smo odkopavali, kakor navadno vsako leto!“

Ravno je odbila ura dve v stolpu deset minut oddaljene cerkve, kar zagledajo moji dragi, da nekdo maršira na njivo.

Ozrem se in zapazim, da to ni mlajša sestra, niti njena prijateljica, učiteljska kandidatinja, okrogla gdč. Marica, katera je že par dni pri nas na obisku in katera si s sestro izpopolnjuje znanje v njenem skupnem poklicu; ni ta, ne sestra, ampak moja najljubša prijateljica, poštna praktikaninja, katera me je danes počastila. Gdč. Ivanka, tako jo namreč kličemo, je moja koleginja izza šolskih let.

„Ne zabim let, ki so bile nama le urice, ko sve se vozili z vlakom, ali pa, kadar nama je ta pred nosom odpihal, hodili peš domov!“

Seveda sem bila vesela, ko sve se danes zopet prijateljsko pozdravili, pa tudi v nemali zadregi, da jo sprejemem na polju. Pa kaj to, ko pa je bila gdč. Ivanka že od nekdanj vajena tega. Torej se niti opravičevala nisem, ampak prosila sem gdč. Ivanko, da nas oprosti, ker bodemo kljub njeni navzočnosti mahali z motikami, potem da jaz nikakor ne grem ž njo domov takoj,

ampak mora se za par uric zadovoljiti z razgovorom na polju — med delom.

Kaj pa smo se pogovarjali? — Najprej seveda, kako se je narava v najkrajšem času spremenila, kako nam obeta krasno pomlad itd.

Brat je razlagal vremenski pogovor, da „sušcev prah gre z zlatom na vago“, dočim pa si ga mora on vsak dan iz čevljev krtačiti. Opozoril nas je, da bi on že davno obogatel, ako bi imel pri takšnem delu kakšnega tovariša Rotšilda, kateri bi ves prah njegovih čevljev z zlatom odtehtal. Zaupal nam je celo, da bi koncem meseca sušca spravil vse Rotšilde na boben.

Med drugim pogovorom smo se spominjali posebno na mesec april. Z veseljem smo se spominjali prvega aprila.

Gdč. Ivanka nam je povedala, da je ravno 1. aprila njena dobra gospa mamica spekla veliko torto, ker se je nadejala boljšega obiska, kakor jej je ona navezila. Šele, ko je bila torta pečena, je opomnila mamico na prvi april. No, in mama je bila tudi pametna ter razodela Ivanki, da je vlila v torto strupa, zatorej se nikakor ne osmeli, podati jej lep kos torte, ker bi znala enkrat prav gotovo umreti, pa da ona to ne dopusti, ker jo kot njena mamica zelo ljubi, bolj kot njene bratce in sestrice, katerim je potem razdelila torto.

Povedali smo tudi mi vsak svoje mnenje, ter se v mesecu aprilu spominili na „Veliko noč“, oziroma na „Veliko soboto“, ko naša vrla dekleta in žene neso v cerkev jedila blagosloviti.

Jaz sem morala po Ivankinem izpraševanju sebi v sramoto priznati, da še nikdar nisem opravljala tega častnega posla, katerega so pa opravljale že vse moje sestre. A tudi gdč. Ivanka se je pohvalno izrazila, da je že nesla, toda samo enkrat, okroglo košarico, seveda v cerkev, oddaljeno devet korakov od njenega doma.

Pa ker moja prijateljica ni tukajšnja rojakinja, ampak je prišla semkaj že, ko smo jo klicali „fajlicea“, torej

ni čuda, da jo je zanimalo, kakšne šege in navade, oziroma kakšne prazne vere ima tukaj pri nas ženski spol, kadar nese velikonočna jedila blagoslovit.

Seveda brat je bil prvi, kateri je drage volje ustregel njenemu vprašanju. Povedal je, da dekleta trdno verujejo v to, da katera prva pride iz cerkve domov s košarico na glavi, se tisto leto prva, ali pa vsaj gotovo omoži.

Žene pa, pristavila je starejša sestra, ki imajo že vsaka svojega moža za pokoro doma, torej nimajo in se tudi nikakor ne osmelijo gojiti istega upanja kot dekleta, zato pa jih tolaži dejstvo, da bodo vedno prve gotove s poljskim delom, kot gospodinje, posebno s proseno pletvijo.

Pripovedovali smo si, kakšni smešni prizori se dogajajo, ko lete dekleta in žene s košaricami na glavi iz cerkve, kot da bi jih kdo s preklo gonil.

Sama sem nekje videla, kako sta dve ženski s košaricami trčili skupaj v najhujšem diru; kako je potem neki mamici padel kolač na tla ter se kotal po cesti, seveda blatni, ter se med groznim smehom gledalcev obojega spola prikotal v cestni jarek. Nič ni pomagalo, čeprav je dotična mamica hitela za kolačem, se pripognila, hoče ga pobrati; a ker je v veliki razburjenosti pozabila, da ima košarico na glavi, se je nagnila ter še ostalo izsula iz košarice. Nič bi ne bilo iz tega, da bi se ne zgodilo sredi vasi med toliko množico ljudi, samo da ne bi med kračami, hrenom in jajci padla tudi rdeča batiranka, to je krilo, ki je med vrhlim blagom in podlogo namašeno predivo ali vata, in katerega so nekdanj nosile priletne ženke. Ona mamka je sicer takoj pomašila batiranko nazaj, oči koder je kot nepoklican gost padla, ter povzročila takšen vrišč in krik po vasi. — Pa kaj še to!

Nesreča pa je hotela, da je mimo priteke konj, vprežen v voz, na katerem je sedel voznik in dve mladi punčki, kateri sta hoteli gotovo biti prvi doma in skozi prazno vero dospeti do svojega največjega cilja.

Mlad konj, ki je zagledal, da je iz mamičnega jerbasa padla takšna rdeča pošast, se je ustrašil, skočil na drugo stran ceste, in še trenotek, pa sta se znašli punčki v cestnem jarku.

Ljudje so bili takoj na mestu, pripravljeni za pomoč. Neka ženska je pričela vpiti ter kazati na umetne zobe, ki so padli iz ust eni izmed punčk, druga pa je pobrala kakor konjski rep debelo kito iz las, katera pa je bila last druge punčke. Kričali sta, kakšna nesreča da se je zgodila, namreč, da je eni izmed deklet pri padcu odbilo čeljust, a drugi da je odtrgalo kilo.

V vedricah so prinesli vode, hoteč zmvitati rane dekletoma, a tega ni bilo treba, ker zobovje je kmalu izginilo v ustah prvega dekleta, a druga je kito smuknila v žep. Pač pa so pobrali kolače, krače in drugo ter izpraševali, odkod sta bili beli blazinici, ki ste na tleh poleg košaric.

Deklici sta zardeli ter se zlagali, da to sbši k vozu, da se lažje na njem sedi, da se torej rabita blazinici kot sedeža na vozu.

To je bilo sicer vse zlagano, kajti videla sem, kako sta padli dekletoma blazinici iz košaric.

Takšni smešni prizori se večkrat dogajajo.

Na Ivankino vprašanje, zakaj so dekleta, oziroma žene tako neumne, da dajejo takšne reči pod jestvine in med klobase, sem morala odgovoriti, da gotovo zato, ker imajo zopet ali kakšne prazne vere, ali pa zato, da je videti košarica bolj polna, pa da jo vkljub toliki teži vendar prineso lahkih korakov v cerkev.

Take in enake pogovore smo imeli na poiju. Zaslišali smo žvižg vlaka, ki pripiha v naš kraj navadno ob ½. uri.

Mamica so nam prinesli južino. — Med tem, ko so drugi pojedli ter izpremenili dosedanje delo, bila sem tako prosta, da sem spremljala prijateljico na moj dom. Tukaj smo se nekaj časa zabavale s sestrično prijateljico gdč. Marico.

Ločili sve se, toda ne za dolgo; kajti gdč. Ivanka mi je obljubila, da

me, ko boče zopet prosta, gotovo obišče.

Napetila sem se v kuhinjo, kuhat večerjo, kajti ravno je zazvonilo „Ave Marijo!“ Med tem delom sem s kuhinjo v roki premišljevala ter ugibala, če se bodo naša vrla dekleta in žene v tem oziru spametovale in enkrat za vedno opustile prazne vere.

Dekleta, bodimo pametne na „Veliko soboto“ popolnne, ko bomo nesle

jedila blagoslovit, da nam ne bo treba na „Veliko noč“ jesti na različne načine opotičenih kolačev, pobranih iz cestnih jarkov!

Pustimo enkrat za vedno neumne prazne vere. Saj nam ni neznan pregovor, da:

„Prazna vera, grd prepir,
nam podira ljubi mir!“

Društveni glasnik.

Iz Čemšenika na Kranjskem. Ker imas, dragi »Naš Dom«, tudi v naši okolici dokaj naročnikov, upam, da mi g. urednik ne bode zameril, ako dobi enkrat dopis tudi iz našega, od vsega sveta pozabljenega Čemšenika — Vedno beremo v »N. D.«, kako vrla napreduje slovenska mladina v že ustanovljenih društvi, kako si ustanavlja nova, kako napreduje v verski in narodni zavesti. Tudi mi Čemšeničani zasledujemo z zanimanjem to gibanje. Pa si mislimo: če povsod gre, zakaj bi pri nas ne šlo? Začeli smo že itak. Ze nekaj let imamo mladeniško in dekliško Marijino družbo. Tudi izobrazovalno društvo deluje, če prav bi bilo želeti nekoliko več življenja. Toda tudi tukaj se je v preteklem letu obrnilo mnogo na bolje. Lansko leto se je predstavljalo pet iger: »Sinovo maščevanje«, »Pri gospodi«, »Sv. Cita«, »Repoštev« in »Tri sestre«. Pri vsaki predstavi se je tudi deklamiralo ter je igral »Tamburaški zbor«, katerega smo ustanovili lansko leto. V istem letu smo zaigrali še nad 20 komadov. Na tem lepem uspehu pa se imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu požrtvovalnemu organistu, g. Albinu Arhu, kateremu naj bode na tem mestu izrečena najprisrčnejša hvala. Vam pa, čemšeniški fantje kličem: Naprej, da ne bomo zaostali za našimi vrlimi Štajerci!

Tamburaš.

Studenice. Glas iz mladeniške zveze. Ni zastoj, če »N. D.« da kak nasvet in butne koga pod rebra. Kar je priporočil lani v 20. številki str. 319, smo uprizarili letos prvo nedeljo v postu namreč svetopisemsko igrano »Egiptovski Jožef«. In nekoliko se že smemo pohvaliti, da smo jo dobro pogodili. Večnolepi svetopisemski dogodek smo predstavljali in pri tem imeli primerne kostume. Gotovo se nam je to lepše podalo, kot razuzdancu pustna divjačina. Pozdrav v začetku, dobro naučena igra in naše po g. nadučitelju naučeno petje ob sklepu, je srčno razveselilo dobre gledavce in gledavke. Šolska mladež se je posebno veselila in zanesemo se trdno da nam iz vrste nekaterih šolarjev dorastejo izvrstni vrli, po čednosti in izobrazbi koprneči mladeniči. Imi odločno hočemo biti koprneči Jožefi, ne lahko-

mišljeni, ampak poboljšani bratje mladeniči. Naprej za svetimi višjimi cilji! Bog z nami in sreča junaška! Prihodnjo nedeljo 12. t. m. pa še igrano ponovimo.

Sv. Peter pri Mariboru. Naša dekliška zveza, ki je tesno združena z Marijino družbo je dobro začela novo leto. Privedila je letos že dva sestanka in sicer 8. jan. in 12. sveč. Slišale smo mnogo lepega in koristnega. Pri prvem shodu smo spremljale v duhu ljubo Mater božjo na begu v Egipt ter smo sklenile istotako čuvati božje dete v lastnem srcu po čistem življenju in v srcih ljube mladine po dobri domači vzgoji. Potem nas je razveselila Hamer L. z ljubko pesmico »Lilija«. Bračko R. je prednašala zgodovinsko povest: »Lora Hirtinova«. Jenuš T. je deklamovala: »Malo in veliko«. Tajnica Mimika Muršceva pa nam je podala iz svojega teharskega zaklada zanimivo razpravo o domači perutnini. Pri drugem shodu so nas vlt. g. duh. vod. prisrčno bodrili, posnemati Marijo Lurško ter pogumno delovati in se žrtvovati za naše prevzvišene in večne cilje. Po pesmicah: »Nevestica« smo se ob šaljivem prizoru: »Stara goljufka« prisrčno nasmejale. Potem pa smo zopet z vso resnobo in vnemo poslušale deklamacijo: »Slovenska govorica«. Tako, sedaj pa z Bogom za nekaj časa preljudi »Naš Dom«.

Hoč pri Mariboru. G. urednik, ne smete misliti, da smo hočki mladeniči zadnji, to ne, tudi mi gremo naprej! Tako smo 19. svečana po večernicah vprizarili igrano »Novi zvon na krtinah« z lepim uspehom. Pred igro so zapeli pevci in pevke krasni pesmi »Večernica« in »Hišica Očetova«, mladenič Ajdič je pa deklamiral »Kmečki hiši«. 12. marca smo imeli občni zbor mladeniške zveze.

Mladenič iz Hoč.

Mozirje. Tukaj se je 17. februarja ustanovila Dekliška zveza, ki je takoj pristopila k občni Dekliški zvezi za Spodnje Štajersko. Pristopilo je takoj 67 članic. Predsednica je Lenčka Matko.

Marenberg. V drugi štev. letošnjega »N. D.« smo poročale, da me marenberške mladenke nočemo biti med najzadnjimi. Da boste pa nam

verjeli, da res napredujemo, hočem vam povedati, da smo 12. m. m. priredile zopet veselico. Pa čujte! Tudi naši fantje so pokazali enkrat, kaj znajo. Čeprav je bil čas za priprave p.čel in smo še tega prikrajšali na ljubo udeležnikom iz Mute in Vuhreda, se je vse prav dobro obneslo. H koncu pa ključem vsem mladencam in mladeničem naše župnije: Z združenimi močmi korajžno naprej, zakaj le združeni zmagamo, posamezni propademo.

Jarenina. Naša dekliska zveza je imela 26. febr. svoj prvi shod, katerega se je udeležilo lepo število deklet. Pozdravila je zbrana dekleta predsednica Micka Sekol ter jim priporočala pošteno zabavo, a svarila pred gostilnami. Trezika Donko nas je bodrila, naj smo bogoljubne kristjanke in zveste hčere Marijine. Tončka Ul nas je navduševala za omiko, katero si pridobimo z branjem dobrih knjig in časnikov. Potem so nam č. gosp. kaplan J. Lasbaher razložili vrednost umnega vrtnarstva, za kar jim bodi srčna hvala z željo, da nas posetijo še večkrat. Če se bomo ogibale gostiln, iskale zabave le v poštenih družbah in pri gledaliških predstavah, si bistrile um z dobrimi kršč. knjigami in časniki, si okrasile vrtno grede z lepimi cveticami, a srce z lepimi čednostmi, tedaj nas bo vesel Bog, Marija in domovina. Razšle smo se z zavestjo, da se po Veliki noči zopet snidemo. Naše vrle članice pa prosim, naj si vsaka pridobi eno novo članico. Vsem skupaj pa ključem: Le složno naprej po začeti poti, da bodo tudi nam veljale besede pesnikov:

To so mirne korenike
Za prihodnji čvrsti hrast,
Gnal bo vrhe, ne vršičke
Domovini naši v čast. Koseski.

Sv. Križ tik Slatine. Zadnje predpusno nedeljo, dne 26. februarja je imela naša dekliska zveza svoj redni letni občni zbor. Vspored je bil sledeči: 1. Voditeljica zveze Mat. Novak pozdravi zborovalke ter jih spodbuja k nadaljnemu delu in vztrajnosti, katere je posebno treba v društvu. Ne poslušajmo, kaj bodo drugi ljudje rekli, ampak pojdimo po začrtani, pravi poti, samozavestno in korajžno naprej, saj je naše geslo: z Bogom in Marijo za slovensko domovino. To pa, če nasprotnike naše delo v oči bode, naj nam bo v ponos, ker to je znamenje, da ne spimo, ampak da je društvo na delu. 2. Jerčka Prah, predsednica Sl. Straže prav lepo deklamira pesmico: »Otrok Marijin pred nebeškimi vrati. 3. Tajnica Micka Zbil poroča o delovanju dekliske zveze v preteklem letu. Imele smo več prav poučnih sestankov, ustanovile smo si podružnico Sl. Straže, h kateri je kar pristopilo 53 deklet in nje predsed. je razprodala že 700 znamk za Slov. Stražo. Trikrat se je tudi predstavljala krasna igra: »Dve mater«, v splošno zadovoljstvo vseh gledalcev. Potem nam je pa še priporočala pobožnost in pobožnost. 4. Blagajničarka Micka Gobec govori o lastnostih dobre gospodinje, ki bi si jih naj vsaka prisvojila, namreč: varčnost, delavnost in redoljubnost. 5. Knjižničarka Ana Pelko deklamuje poučno pesem: »Sreča«.

6. Volitev odbora: Izvoljen je zopet stari odbor, ki naj še naprej tako, ali pa še bolj vneto deluje, ter nam priskrbi zopet toliko pouka in razvedrila. 7. Predsednik društva vlč. g. Franc Korošec opominja mladenke, naj prav pridno zahajajo v čitalnico, kjer se prav mnogo koristnega naučijo, in kjer društvo skrbi za pošteno zabavo, po kateri nas ne bo glava bolela. Nato smo se veselo in zadovoljno razšle, misleč: Gotovo bi vsa križevska dekleta prišla pod okrilje dekl. zveze, ko bi vedela da se le po tej pride do prave narodne omike.

Članica.

Sv. Jurij v Slov. gor. Poročilo o delovanju mladinskih zvez. A. Mladeniška Zveza. O pomembnem shodu, ki se je vršil kot šesti v nedeljo, dne 16. vinotoka 1910, je »Naš Dom« obširno poročal v št. 21, str. 334.

Sedmi shod, dne 27. listopada 1910. Mladeničem se začne razlagati knjiga o lepem vedenju. Duhovni voditelj povdarja splošen pomen lepega, vljudnega vedenja, ki je krasen odsev notranje izobrazbe, katere podlaga je čednostno življenje. Caf Maks razvija Slomškovo geslo: Sveta vera nam bodi luč, materin jezik nam bodi ključ do zveličavne narodne omike. Versko, čednostno, zglodno življenje je podlaga omike. Ako se temu pridruži še spoštovanje in negovanje materinega jezika, se nam pokaže v vsej svoji uljudnosti olikan značaj. Eder Ivan deklamuje »Kmetovski hiš«. Pesem se razloži in se fantje navdušujejo, naj ostanejo zvesti svojim domovom, naj jih s pridnim, varčnim delom utrjujejo in tako varujejo pred propadom. Mladeničem se natančneje razloži važnost slovenskih posestev, kaže na vzroke, zakaj propadajo naši domovi, na katerih se potem naseli tujec, sovražen nam po jeziku, po šegah, ne malokedaj tudi po veri, kakor žalostno izpričujejo obmejne razmere. Mladenič naj do smrti ohrani dejansko ljubezen do domače grude.

Osmi shod, dne 26. grudnia 1910. Razlaga o lepem vedenju se nadaljuje. Olikan mladenič se mora varovati raznih strasti, kakor preklinjevanja, nezmernosti, zlasti pijančevanja. Opozarja se posebno na grdo razvado: zvečiti tobak. Zlasti kaže največjo surovost in neotesanost, ako se to godi v cerkvi. Knuplež Fr. razloži, kako je treba prepričati ljudi o vseh naših društvenih organizacijskih pojavih, prepričati take ljudi, katerim se vse to zdi le neka nepotrebna novotarija. Priporoča dobro časopisje, trezno prepričanje in odločno vztrajnost. Caf Maks opisuje novo živinsko bolezen na gobcu in parkljih in daje navodila, kako se ravnati. Duhovni voditelj opozarja na važnost ljudskega štetja, na katero se vlada opira pri svojih ukrepih v narodnem, političnem, gospodarskem, kakor tudi v socialnem oziru ter jim da tozadevna pojasnila in navodila.

Deveti shod dne 6. prosinca 1911. Na kraljevo je mladeniška zveza uprizorila in v nedeljo, 8. prosinca t. l. ponovila krasno zgodovinsko žaloigro: »Garcia Moreno«, ki se dogaja na južnoameriških tleh, v republiki Ekvador v letu 1875. Igra jasno kaže klete frama-

zonske namene, ki stremijo za tem, da rušijo kraljeve prestole in podirajo oltarje. Igra, katero so mladeniči res krasno predstavljali, izda več, ko še toliko besed. Pri tej priliki je govorila Alojzija Gorjup kot jeruzalemska romarica o sveti deželi, ki se splošno ne da primerjati z našo slovensko domovino, ki jo ravno marsikateri mladenič zapušča tako lahkomisljeno.

Zadnji shod se je vršil v nedeljo, dne 5. sušca t. l. Mladeniških shodov se je povprečno udeleževalo do 50 fantov ter so nastopali, kakor se vidi iz poročil s prav primernimi deklamacijami in govori. Predavali in poročali so po možnosti o vseh točkah gospodarstva, kakor o važnosti gospodarskega kujigovodstva, o pametnem delu v vinogradih, o pravilnem ravnanju z mladimi drevesci itd. Posebno se je gledalo na politično izobrazbo: govorilo se je o časopisu, o volitvah, o razmerju in programu različnih strank itd. Ozirali so se mladeniči zlasti na vzgojo srca, na plemenit značaj, kakoršen naj postane vsak mladenič. Zato se je priporočal in zahteval odločen boj zoper različne mladeniške strasti in razvade. Razlagal se je mladeničem pomen olike, lepega vedenja, opozarjalo se jih je na važnost obrambnega dela, ter so v ta namen zložili dokaj kron. Tudi vesela pesem, ki tako blaži srce, ni manjkala na shodih. Tako je bilo mladeniško društveno življenje v minulem letu 1910. Mladeniči! krepko naprej!

B. Dekliška zveza. Enako veselo sliko moramo podati o dekliskem gibanju. Evo ga! O krasnem shodu pri Sv. Trojici v Slov. gor. dne 11. sept. 1910, katerega se je v velikem številu udeležila jurjevska dekliska zveza in na katerem so govorile kot zastopnice zvezine Androjna Micka o obrambno-izobraževalnem delu slov. mladenke, Ferline Roza o ljubezni, ki jo naj dejansko goji mladenka do rodne matere, do domovine, do Marije, Roškar Micka pa o stanovitosti v dobrih dekliskih sklepkih, je »Naš Dome« poročal v št. 19, str. 302.

Sedmi shod, dne 30. vinotoka 1910. Rotman Julka je predavala o perutninarstvu, ki je važna gospodinska panoga, ki donaša skrbni gospodinjji lep vir dohodkov. Imenovana se je udeleževala gospodinskega tečaja na Teharjih in je prevzela nalogo, da bo tovaršicam poročala o važnejših predavanjih, ki so se vršila na tečaju.

Bauman Ivanka je predavala Gregorčičev »Izgubljen cvet«, ter svarila mladenke, naj gledajo, da jim ne bo treba nikdar za njim žalovati. Jež Helena je deklamirala »Pozabljenim — Vseh mrtvih dan«, ter pesem primerno razložila. Istotako je kot o priliki bližajočega se dneva »Vernih duš« prednašala Majer Neža pesmi »Z grobov«, kakor »Na sredi polja vrt zelen« itd. Na tem shodu so mladenke darovale za gospodinsko šolo na Teharjih 12 K.

Osmi shod, dne 8. grudna 1910. Rotman Julka predava o pomenu in namenu obleke, s katero mnogo greši marsikatera mladenka — gizdalinka. Z naravnega kakor z npravstvenega stališča naj bo obleka primerna našemu stanu gledé vrednosti, kakor tudi noše ali mode. Si-

cer se zapravlja denar in se ukoreninja napuh. Ferline Roza govori o negovanju las, ker se tudi v tej točki kaže ne redkokedaj velika prevzetija in našemljenost. Zlasti je sramotno za mladenko in označuje vso njeno gizdavost in odkriva popačenost — umetno barvano lice in parfum v obleki. Matjažič Ančka deklamuje Hribarjevo »Mati ljubezniva« in govori tovaršicam, naj v smislu pesmi častijo Marijo. Duhovni voditelj razloži začetna poglavja »Knjige o lepem vedenju«, ki se bo kakor na mladeniških razlagala tudi na dekliskih shodih.

Deveti shod, dne 22. prosinca t. l. Nadaljevanje o lepem vedenju in sicer: nesnaga, zanemarjanje nežne mladine, nered v stanovanju. Vse to je gotovo znamenje neolike. Rotman Julka priporoča potrpežljivost slov. mladenki oz. gospodinjji. Kjer je potrpežljivost doma, tam se zabrani mnogo hudega, mnogo zla in prepira. Klampfer Marija deklamuje pesem »Nebeški gost«. Na podlagi pesmi opiše različne omizne pregrehe, kakor so: opuščanje molitve pred jedjo in po jedi, opravljanje in obreko vanje, ki se navadno pri mizi nadaljuje, kar se je pri delu začelo. Tudi izbirčnost gospodinjje glede jedil, kakor zlasti nezmernost ljudi v jedi in posebno v pijači spada v vrsto omiznih grehov. Pri tej priliki se pojasni mladenkam poglavje o vedenju pri mizi, ki lepo izpolnjuje misli, ki jih je izražala govornica.

Deseti shod, dne 12. sveč. Imenovanega dne je dekliska zveza predstavljala krasno zaloigo »Vestalka«, ki je tako lepa karakteristična slika iz rimskih časov. Ob lepi opravi odra in v pristnih rimskih kostumih ali oblekah so mladenke krasno igrale težavno igro. V imenu zveze se je zahvalila gostom voditeljca Micka Androjnova in je povdarjala pomen društvenih obiskov. Dekliskih shodov se je udeleževalo približno do 80 mladenk. Govorile so o gospodinskih lastnostih, o snagi, o redoljubnosti, o varčnosti, o delavnosti i. t. d. Obravnavale so različne stroke svojega gospodinskega poklica, kakor pravilno molžno, perutninarstvo, vrtnarstvo itd. A tudi na različne dekliske slabosti in razvade niso pozabile, zoper katere se je treba bojevati, n. pr. nečimernost, gizdavost v obleki, lahkomisljenost, slabe službe in tovaršije, kjer gineva cvet mladostnih let, splošno znana ženska prepirljivost itd. A tudi izven svojega gospodinskega poklica se mora slov. mladenka izobraževati. Tudi ona mora dostikrat poseči v življenjski boj za obrambo resnice, poštenja, pravice, kaj vse lahko stori poštena mladenka za Boga, za vero in cerkev, za svoj narod, za svoj jezik! Kaj vse lahko doseže v političnem oziru, da pri volitvah agitira! Koliko dobrega otroci lahko pri vzgoji mlajših bratcev in sestric ter tako pomaga starišem pri trudopolnem, toda koristnem delu! O vsem tem in drugem so predavale naše mladenke na svojih shodih. Slovenska mladenka pa mora biti tudi dekle lepega vedenja, zato se tudi na to točko ni pozabilo. Tudi v obrambnem oziru niso hotele zaostati za mladeniči. Da so si na shodih zapele tudi pošteno pesem, ni treba posebej omeniti. Tako je tudi naša ženska mladina po-

rabila vrlo dobro prosti čas v minulem letu, porabila ga je v svojo izobrazbo, potom katere naj vsestransko služi in koristi domovini!

Št. Rupert v Slov. gor. Če pogledamo v društveni glasnik, čitamo, kako se povsod kaj živahno gibljejo. Le iz naše župnije še ni bilo nikdar poročila, odkar izhaja »Naš Dome« v novi obliki. Ali morebiti res popolnoma spimo? No, tega nam ravno ne more nihče očitati. Imamo tudi mi bralno društvo, katero posojuje svojim udom mnogo koristnega ter zabavnega berila. Pa žalibog, da se vse premalo zanimanja kaže za našo dobro stvar. Pač žalostno za našo mladino, ki se veliko bolj zanima za razne nespodobne plesse, ter druge takšne prireditve, prirejene od sovražnikov naše mladine. A stopiti v naš delokrog se pa sramujejo. Vprašam Te, ljubi slovenski fant, pošteno slovensko dekle, zakaj se sramuješ

biti ud bralnega društva ter priu k poštenu zabavi? Ne sramuješ se iti na ples, iti na muziko, kjer se nedolžnost tako hitro zapravi. A potegniti se za dobro stvar se pa sramuješ. Oh, koliko več bi se dalo tudi pri nas doseči! Lahko bi si ustanovili mladeniško ter dekliško zvezo. Pa treba je le odločne volje ter nekaj korajže. Pozivljam Te torej, draga mi mladina, posebno pa Vas, ljube sosestrice, združimo se, kajti le z združenimi močmi homo kaj dosegle. Delujmo z vso odločnostjo za naš blagor in našo ljubo slovensko domovino. Postavimo se pa tudi v bran našim najhujšim sovražnikom (nemčurjem), ki s sladkimi zapeljivimi besedami lovijo našo mladino v svoje zanjke. Pokažimo, da nas je rodila slovenska mati, ter da se pretaka po naših žilah vroča slovenska kri. Mladenka.

Govorniške vaje.

Veliki pomen društvenega življenja.

Vsak narod, ki dandanes hoče napredovati, goji društveno življenje. Najodličnejši njegovi sinovi se zbirajo v društvih, v katerih se posvetujejo in delujejo za lastni in narodni blagor. Moč in vedno večji napredek našega slovenskega naroda sloni tudi na društveni organizaciji, ki je že kaj lepo razvita po vseh slovenskih pokrajinah. Naša katoliška društva so najkrepkejše sredstvo, da zmagamo ž njim namere domačih in tujih sovražnikov, ki nas hočejo odtujiti kat. veri ali celo nas potujčiti. Dolžnost je torej naša, da se vsi prav močno zanimamo za naša različna društva, posebno še izobraževalna.

Neprecenljiv je pomen naših katoliških društev, ako mislimo na različne žalostne prikazni današnjih dni. Le s skupnim delom v naših društvih lahko odpravimo nekatere posebno žalostne razvade in pogubne pregrehe, ki so se močno razširile tudi v našem narodu.

Splošna napaka današnjih ljudi je, da preveč iščejo razveseljevanja. Zmerno pametno razveseljevanje je človeku, ki celi teden pridno dela, v nedeljo potrebno. Če pa ga išče le v krčmi in pri igranju, to ni prav. Nezumno popivanje nam največ ljudi ugonobi. Išči razveseljevanja v društvu med enakomislečimi tovariši, po katerih tovariši te ne bo bolela glava. Prebiraj časnike, razgovarjaj se o dnevnih dogodkih, čas ti bo hitro minil in glava ti bo ostala zdrava, mošnja pa polna.

Kdor se enkrat uda pijači, se težko kdaj spreobrne. Koliko je fantov, koliko je mož, ki so vsled pijančevanja izgubljeni narodu in svojim družinam. Vse blago mišljenje so izgubili, vso krepkost volje so zapili. Ni jih mogoče dobiti za nobeno dobro stvar. Pred leti je pijanec-samomorilec zapustil sledečo pisano strašno oporoko: Zapuščam človeški družbi slabo ime, slab vzgled in spomin, ki bo kmalu pozabljen. Svojim starišem zapuščam toliko žalosti, da jo

bodo komaj prenesli v svojih starih letih. Svojim bratom zapuščam obilico sramote in jeze. Svoji ženi zapuščam potrto srce, revščino in nadlogo in vsakemu svojih otrok sporočim uboštvo, nevednost, bolezen, slab značaj in zavest, da je oče umrl kot pijanec. — Res nekaj groznega je pijanec!

Mladenič, mož, ki se briga za izobrazbo, ki deluje v društvih, ki se zanima za resne reči, se bo lahko varoval strašnega tega groboka ljudske sreče in moči.

Tretja napaka današnjega časa je lahko-mišljenost, s katero ljudje zapravljajo svoje premoženje. Pri nas je še premalo smisla za varčevanje. Mi se čudimo, da imajo v mali Srbiji celo šolski otroci dva milijona kron v hranilnicah. Koliko pa je pri nas mladeničev, ki ves zaslužek zapijejo, zakadijo in malomarno zapravijo v slabih družbah, koliko deklet, ki s svojimi in starišev denarji kupujejo prevzete obleke, s katerimi sebe in druge pehajo v pogubo?! Vsega tega se ogne človek, če ima hranilno knjižico in v njej naložen denar, h kateremu prilaga vedno nove prihranke. Življenje v naših društvih vzbuja v svojih udih tudi veselje do varčevanja.

Splošna je dandanes nezadovoljnost s kmečkim stanom. Ljudje mu hrbet obračajo pa trumoma beže v mesta, kjer se izgubijo kaj kmalu v verskem in narodnem oziru. Kdor pa v naša društva zahaja, rad prebira knjige in časopise, vedno bolj spoznava, kako lep, častitljiv in pomenljiv je kmečki stan, kako krasna je rodovitna slovenska zemlja, ki še lahko enkrat toliko ljudi preživi, samo če jo pravilno obdelujemo.

Naši ljudje imajo premalo stanovskega ponosa, premalo ljubezni do rodne zemlje. Zato se jih toliko poizgubi. Kaj čuda! Kdor nič ne čita, nič ne ve. Kdor z malovrednimi občuje, sam malovreden postane. Kjer naša izobraževalna in druga društva cveto, tam vlada zado-

voljnost, tam kraljuje ljubezen do kmečkega stanu, do naše lepe slov. zemlje.

Iz vsega tega lahko razvidite, kako velikega pomena so za naš verski in narodni napredek dobra katoliška društva. Razvade in grde pregrehe današnjega časa bomo le tedaj odpravili, če bomo nastopali združeni v družtvih. Naše narodne sovražnike bomo premagali le tedaj, če bomo bolj izobraženi kot so oni. To izobrazbo pa nam dajejo naša društva. Zato

v bodoče ne sme biti mladeniča, ne moža, ne mladenke, ki bi ne bila članica izobraževalnega društva. Napovejmo v bodočem letu odločen boj vsem sovražnikom naše lastne in narodove sreče, združimo se vsi do zadnjega v naših družtvih, v naših mladeniških in dekliskih zvezah, v Orlih, v Marijinih družbah, v naših pošiljnicah in zmaga bo naša in bodočnost vselejša, zakaj kjer Slovencev moč se v eno stika, pade sila še tako velika.

Drobtinice.

Petdesetletnica združene Italije. V razgledu po svetue omenjamo, da letos Lahi obhajajo 50 letnico zedinjene Italije. O tem se bo letos v časnikih večkrat bralo, naj tedaj kratko zberemo dogodke, ki so se vršili pred 50 in 40 leti. Po bitki pri Solferinu dne 24. junija l. 1859. je Avstrija morala odstopiti sardinskemu kraljevstvu krasno Lombardijo. Rovarji so delali sedaj naprej. Vsled mira v Cürihu dne 10. novembra bi se Toskana in Modena morali vrniti prejšnjim vladarjem, severni deli cerkvene državi pa papežu, ki bi imel postati predsednik zveze italijanskih držav. To pa se ni zgodilo, ampak skrivne družbe so hujskale ljudstvo za sardinskega kralja. Dne 12. in 13. marca l. 1860. je bilo ljudsko glasovanje. V papeževi pokrajini Emiliji je bilo 426 tisoč glasov oddanih za zedinjenje s Sardinijo, proti pa samo 756 glasov, v Toskani 366 tisoč za zedinjenje in 15 tisoč proti. Tako je 25. marca l. 1860. kralj Viktor Emanuel prevzel vladno nad obema pokrajinama. Revolucionarji so se sedaj vrgli na Južno Italijo, cerkveno državo so po nasvetu ministra Cavourja (beri Kavur) za hip pustili pri miru. Že 3. aprila l. 1861. je v Palermu, glavnem mestu na Siciliji izbruhnila vstaja. Iz Sicilije se je vstaja razširila v neapoljsko kraljevstvo. Kolovodja vstajnikov je bil Garibaldi. S vstajniki sta potegnili tudi papeški pokrajini Marke in Umbrija. Tako je koncem l. 1861. bila vsa Italija združena pod oblastjo pije-montsko-sardinskega kralja Viktorja Emanuela,

preostajala je le še Beneška in Rim. Že dne 18. marca l. 1861. je italijanski državni zbor proglasil Viktorja Emanuela za kralja cele Italije ter mu pripoznal pravico tudi do Rima. L. 1866. je Avstrija izgubila Beneško, l. 1870 pa so papežu vzeli Rim. Tako je bila zedinjena Italija gotova, a laškemu ljudstvu ni prinesla sreče.

Oves zdravilo proti pljučnici. Ne rečem, da bi to pljučnico že celo ozdravilo. Ali iz lastne skušnje vem, da je to prva pomoč v takih slučajih, posebno, če ni mogoče takoj poklicati zdravnika. Bolnik si naj na kraj, kjer ga bode, naloži v kakem prtiču mrzlega ovsa; ko postane vroč, ga je večkrat menjati. To tako priprosto sredstvo ima zdravilno pomoč v sebi, da bi mi res žal bilo, če bi ga tudi drugi ne poznali. Marsikateri bolnik bi še morebiti okrevaj, ako bi ga za časa prav zdravili, a ko pride zdravnik, je navadno že prepozno. Oves naj bi bil vestno pri rokah v domači lekarni. Dober je tudi sir-kiseljak ali pa ilovica zoper pljučnico.

Kako ravnati z razpokanimi rokami? V jeseni in pozimi nam pogostokrat razpokajo roke, posebno ako pridemo z mokrimi rokami na veter in mraz. Običajno sredstvo zoper razpokane roke je glicerini. Dobro je roke umiti in še malo mokre namazati z glicerinom. Drugo čistejše sredstvo je limonin sok. Takoj po mazanju sicer malo zaskeli, a to kmalu pojenja, koža se utrdi in tako hitro ne poka.

Domoljub.

Poštni predalček.

O gospodinjstvu imamo slovensko knjigo »Dobra gospodinja«, spisala Minka Govekar. Založil Schwentner v Ljubljani l. 1908. Knjiga cika na liberalno stran, a ima sicer marsikaj dobrega. Pri istem založniku je izšla od iste

pisateljice l. 1909 (v drugi izdaji) »Dobra kuharica«. Knjigi se lahko dobita tudi po »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Od lani prinaša tudi ljubljanski list »Domoljub« posebno prilogo »Naša gospodinja«.

Nove knjige.

Jos. Lavtižar: **Ne v Ameriko.** V Ljubljani 1911. Po pošti 45'vin.

Alešovec ak.: **Ljubljanske slike.** V

Ljubljani 1911. C. K 1-80, vez. K 2-60. — Obe knjigi se naročata v Katol. Bukvarni v Ljubljani.

Ustanovljena l. 1885.

Telefon 113.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

Maribor, Koroška cesta 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča:

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in :: barvani papir. :: Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama v papir, platno, gradl ali pol vs- || nje vezane. ||

Štampilje pečatnike vignete, (Siegelmarken) za urade in privatne izvršuje se v najkrajšem času. Trgovci in preprodajalci imajo en gros-cene. Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Približuje se nam zopet vesela spomlad. Solnčni žarki so zemljo odklenili, ledeni okovi so padli. V vinogradih in na polju se zopet začne življenje, gibanje in delo. Blagor Vam, ki se lahko gibljete na prostem zraku, ki Vas obseva božje solnce, nad Vami drobi škrjanček svojo pesmico, okoli Vas pa nedolžne cvetlice pripogibajo svoje glavice. »Kak' luštro je pač na deželi«, mora človek nehote vzklkniti, ko stopi v naravo. Kako mrtvo, dolgočasno, mračno in smrdljivo pa je po mestih, v tovarnah, v rudokopih ali tudi po kuhinjah pri razbeljenem štedilniku!

A žalibog, tudi na deželi ni vse zlato. Tam vidiš gručo delavcev, ki postajajo, ker gospodarja ni zraven, tam se zopet navlečejo smrdljivega ptujskega šnopsa, potem pa se z motikami krešejo po glavah; poslušaj pogovore mladih ljudi — ali še celo zakonskih! in rdečica sramu te oblije. Kaj se vse tu ne prekvasi! V pustnem času se je norelo, popivalo in plesalo, sedaj pa se pri delu z jezikom krađe Bogu čast, bližnjemu pa dobro ime. Najsvetejše reči se zasmehujejo in ometavajo z blatom, ljudje obrekujejo in opravljajo, da ne ostane na njih nič več dobrega, kakor iz smrdljive mlake se vzdigujejo iz ust nesramni pogovori. — Dandanes se govori veliko o izobrazbi in napredku. A po govorjenju bi človek moral soditi, da so ljudje bolj zarobljeni kakor v starih turških časih. Kar je v srcu, to je tudi na jeziku, iz blatnega studenca priteka tudi blatna voda. Mladi prijatelji in prijateljice, ki kaj berete in se vdeležujete našega društvenega življenja, покаžite pri takih prilikah, da je Vaše srce bolj plemenito in da Vaš um ve kaj drugo, kakor same podlosti. Varujte se grdih pogovorov, pustite pri miru svete reči, nedolžnost srca pa dobro ime svojega bližnjega. Nekdaj se je pri delu prepevalo, dandanes se kvanta, zato pa tudi delo nima pravega božjega blagoslova. Popevajte rajši poštene pesmi, delajte poštene šale, ki ne žalijo Boga, pogovarjajte se rajši o pametnih rečeh. Če se bo med Vami slišala lepa pesem in pošteno govorjenje, se bo lahko reklo: slovenska mladina je poštena in olikana.

Nesramni suroveži so navadno predrzni, pošteni ljudje pa plašljivi. Ne dajte se plašiti, ne potegnite nikdar s takimi surovinami, zavrnite jih mirno pa odločno, nikdar pa se ne dajte v jezo spraviti, ker potem imajo ničvredneži še večjo korajžo.

Kar je lepo, pošteno, resnično, dobro, dostojno, to mislite, to govorite, to prepevajte med seboj. Tako bodete tudi po trudapolnem delu lahko rekli:

Zdaj smo delo dokončali,
Bomo tudi sladko spali.

Pozdravlja Vas Vaš

Urednik.